

ERİŞİMİ KOLAY BİR KAYNAK: TÜRK EDEBİYATI ESERLER SÖZLÜĞÜ¹

Emre ŞENGÜL²

Çağın ve teknolojinin ilerlemesiyle beraber günümüzde bilgiye erişim daha kolay hale gelmiştir. İnternet üzerinden ulaşılan ansiklopediler de bilgiye erişimi kolaylaştıran önemli kültür hazineleri olma niteliğini taşımaktadır. Bilgiye erişimi kolay hale getiren, ansiklopedik bir çalışma olmasının yanı sıra aynı zamanda genel ağ erişimine uygun bir proje olan “Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü Projesi” bu nitelikteki ansiklopedilerin önemlileri arasında yerini almıştır.

Günümüz okuru ve araştırmacıları için önemli kaynaklardan biri olan “Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü” aracılığıyla, Türk edebî ve kültürel hayatının bilinmezleri ortaya çıkarılmış, böylece konuyla ilgili olarak farklı bir bakış açısı ortaya konmuştur.

Alanında uzman editörlerin öncülüğünde kurulan proje ekibinde çalışma sahasına vâkıf araştırmacılar/yazarlar yer almış, akademik bir bakış açısıyla hazırlanan sözlükte konuyla ilgili bilgiler pratik ve anlaşılır bir dille okurlara sunulmuştur.

Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü, Türk kültür ve edebiyatında yer alan eserlerin tanıtıldığı akademik bir platformdur. Aynı zamanda bir proje olan bu ansiklopedik sözlükte Türkçenin başlangıçtan yeni bir edebiyat

¹ (ISBN: 9789944237871, <http://tees.yesevi.edu.tr/> Erişim Tarihi: 12.06.2023)

² Doktora Öğrencisi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü TDE Ana Bilim Dalı, emresengul616@gmail.com, orcid.org/0009-0004-7867-319X.

geleneğinin oluştuğu 20. yüzyıla kadar divan, âşık ve tekke edebiyatına ait sözlü ve yazılı edebî eserlerin bilimsel veriler ışığında tanıtılması amaçlanmıştır. Ayrıca projede Tanzimat sonrası Yenileşme Dönemi Türk edebiyatının 19. yüzyıldaki örneklerine de yer verilmiştir

Projenin esas amacı, Anadolu’da Selçuklularla başlayıp Osmanlı ile devam eden edebî kültür birikimini ortaya koymaktır. Bunun yanı sıra Köktürk, Eski Uygur, Karahanlı, Harezmi-Kıpçak, Çağatay, Azerbaycan, Irak-Suriye sahasına ait edebî eserler de projeye dâhil edilmiştir.

Projede kaleme alınan ansiklopedik maddelerin belirlenmesinde bunların büyük ölçüde edebî eser olmasına dikkat edilmiştir. Edebiyatımızla yakından ilgili tezkire, hatırat, menkıbe, tarih, seyahatname, münşeât, sözlük ve şerh türündeki eserler sözlüğe dâhil edilmiştir. Kaynaklarda varlığı bildirilen fakat şu ana kadar bulunamayan eserler, çeşitli mecmualardaki şiirlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan divançeler, Türkçe veya yabancı dildeki eserler ile Arap-Fars edebiyatından çevrilen eserler de bu projeye araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.

Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü’ne genel ağ sayfasından giriş yapıldığında ana sayfada araştırmacının karşısına “Eser Adı Yazınız”, “Eser Ara” bölümü çıkar. İlgili sayfanın üst bölümünde “Ana Sayfa”, “Madde Ara”, “Proje Hakkında”, “Destekleyici Kurumlar”, “İletişim” ve yazarların kaleme alıp yazdıkları maddeleri sisteme yüklemeleri için “Giriş Yap” bölümü bulunur. Araştırmacı erişmek istediği bilgiye “Eser Adı Yazınız” adlı bölüme eserin adını yazarak aramayı gerçekleştirebilir. Bununla beraber araştırmacının “Madde Ara” bölümünden daha detaylı bir tarama yapması mümkündür. “Madde Ara” bölümünde nasıl arama yapılabileceği hakkında araştırmacıya bilgi de verilmektedir

Projede her ansiklopedik madde; eserin edebî türü, yazarı, parantez içerisinde yazarın doğum-ölüm yılları ve ISBN numarasıyla açılmaktadır. Eser hakkında bilgi verilirken ilk olarak ismine atıf yapılmakta ve daha sonra eser ayrıntılarıyla yazar tarafından tanıtılmaktadır. Maddenin sonunda yazarın/şairin biyografisi için “Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü” nün bağlantı adresi yer almaktadır. Eserle ilgili gerekli tanıtım yapıldıktan sonra “Kaynakça” bölümü gelmektedir ve bu bölümde madde oluşturulurken yararlanılan kaynaklar belirtilmektedir. Kaynakça bölümünün devamında ise “Eserden Örnekler” başlığı altında eserle ilgili örnekler verilmekte, ansiklopedik maddenin en alt kısmında ise eseri tanıtan araştırmacının adı ve soyadı yer almaktadır.

Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü Projesi’nde yer alan proje yürütücüleri, editörler ve teknik ekip alanında uzman, deneyim sahibi, akademik geçmişi olan önemli araştırmacılar. Prof. Dr. Mustafa İsen’in başkanlığında Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak, Prof. Dr. Osman Horata, Prof. Dr. Filiz Kılıç, Prof. Dr. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, Prof. Dr. Muhsin Macit ve Prof. Dr. Mehmet Öcal Oğuz’un yer aldığı proje yürütücüleri çeşitli alanlarda ihtisas sahibi akademik kariyeri olan isimlerdir. Proje editörleri, yüzyıllar ve edebiyat dönemleri esas alınarak akademik alanlarına göre atanmıştır. Editör çalışma grubunda; Başlangıç-15. yüzyıl divan ve yazılı edebiyat dönemleri için Prof. Dr. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, Doç. Dr. Mehmet Gürbüz, Prof. Dr. Leyla Karahan (Dil Metinleri) ve Doç. Dr. Hüseyin Yıldız (dil metinleri); 16. yüzyılda Prof. Dr. Filiz Kılıç, Prof. Dr. Tuba İsen Durmuş, Prof. Dr. Ayşe Yıldız; 17. yüzyılda Prof. Dr. Muhsin Macit, Doç. Dr. Abdülkadir Erkal, Prof. Dr. Müjgân Çakır; 18. yüzyılda Prof. Dr. Osman

Horata, Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal, Prof. Dr. Cafer Mum; 19. yüzyılda Prof. Dr. Mustafa İsen, Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak, Prof. Dr. Beyhan Kesik, Prof. Dr. Mehmet Güneş; mecmualar için Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal ve Doç. Dr. Mehmet Gürbüz; Âşık-Tekke edebiyatında Prof. Dr. Mehmet Öcal Oğuz'un genel editör, Tekke-Tasavvuf edebiyatında Prof. Dr. Ahmet Cahit Haksever, Prof. Dr. Hamiye Duran, Prof. Dr. Tuba İsen Durmuş ve Doç. Dr. Tuğçe Erdal; Âşık edebiyatı için başlangıç-15. yüzyılda Prof. Dr. Hamiye Duran ve Dr. Emine Çakır, 16. yüzyılda Doç. Dr. Tuğçe Erdal ve Dr. Hilal Erdoğan Aksu, 17. yüzyılda Doç. Dr. Selcan Gürçayır Teke ve Dr. Gözde Tekin, 18. yüzyılda Dr. Tuna Yıldız ve Arş. Gör. Burak Kabacam (Ed. Yrd.), 19. yüzyılda Doç. Dr. Evrim Ölçer Özünel ve Arş. Gör. Kadirhan Özdemir (Ed. Yrd.) yer almıştır.